

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.5 License. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/> or send a letter to Creative Commons, 543 Howard Street, 5th Floor, San Francisco, California, 94105, USA.

Adam Sádovský, 2004 (cc)

KDYŽ Velerion POŽEHNÁ

Nessepirský kalendář má 223 měsíců. Z toho skutečně časoměrných je jen 25 a odměřuje je svým rozvázným tempem Zlatý Bojovník. Nejrychleji střídá na obloze své tváře překrásná Sněžná Luna, pak následuje ukvapený Stříbrný Poutník, po něm zmíněný Zlatý Bojovník a s pouhými dvěma nebo dokonce jedním měsícem na rok putuje po obloze Rudý Drak, který ovšem nedbá božského řádu a najust Velkému Pastýři cestuje opačným směrem, než všichni ostatní. Asi věří, že je již daleko z jeho dosahu.

Stará moudrost praví, že se současně prolínají periody itris, noor a saros a že na nočním nebi spolu vládnou vždy dva měsíce, podle toho, který z cyklů je na vzestupu. Itris je půlroční a spojuje Sněžnou Lunu a Stříbrného Poutníka. Ti dva jsou největší a nejzářivější ze všech a je-li noc jimi požehnaná, vody bystřín a potoků jiskří nadpřirozenou svěžestí, lesy se halí do mihotavé mlhy a siluety vzdálených kopců obklopuje křehká průzračná aura. Poutník a Luna se k sobě rok co rok přibližují a když se dotknou nastává Baršis, svátek duchů. Stává se tak pravidelně v blízkosti hvězd Veveda či Nilár.

Noor je perioda kovu a cesty. Patří Stříbrnému Poutníkovi a Zlatému Bojovníkovi a trvá tři roky. Setkají-li se ti dva blízko na obloze, slaví se Leiborit a kovářna a pece jsou rozžhaveny od rána do večera a nejlepší kováři předvádějí své umění ve zpracování kovů. Ale úplně nejslavnostnější je svátek astronomů Polanár, který nastává maximálně dvakrát v průběhu periody saros a to právě ve chvílích, kdy se Rudý Drak přiblíží ke Zlatému Bojovníkovi. Tehdy se sjíždějí učenci celého světa a společně disputují o velikých otázkách vesmíru a také, k nelibosti vládců a starostů, zasahují do politiky. Ve jménu řádu a božstev se jednou za deset nebo pět let dohodnou o tom, jak by se lidem mělo dál vládnout. Ti nejlepší panovníci od nich navíc obdrží rubín moci zasazený ve středu malého zlatého štítu. Je to velice cenný klenot a představuje vidění moudrých, kteří za velikým kotoučem Zlatého Bojovníka dokáží spatřit malé rudé žhnoucí oko Draka, jež se za Bojovníkem schovává. Podle toho zda se toto sjednocení udá u hvězdy Astoria a nebo v těsné blízkosti skupiny osmi hvězd Meogema, slaví se Polanár jarní či podzimní, i když je právě parné léto nebo

krutá zima.

Každý z měsíčních svátků se slaví několik metaroků o kterých i malé dítě ví, že trvají stejně dlouho jako jeden den. Nejdéle však se slaví Polanár, neboť přichází jen vzácně. Ještě méně časté je, když se během jednoho roku sejdou svátky Polanár i Leiborit. Taková léta jsou tisíckrát požehnaná a všem lidem se daří dobře. Říká se jim roky Veleriona, neboť tento nejvěrnější ze všech andělů Velkého Pastýře sestupuje ze sfér za nebesy, aby chudým lidem pomohl s jejich strastmi a bohatým pohrozil, by příliš nezpychli.

A právě rok třístý dvaadvacátý byl oním rokem Veleriona. Oba měsíční svátky se slavily počátkem jara, ale první byl Leiborit, který se díky nadcházejícímu Polanáru protáhl na tři týdny, aby se svátky symbolicky proluly podobně jako měsíční tělesa a aby mezi nimi zbytečně nevznikla proluka. Navíc byl letošní Leiborit poněkud zvláštní, protože kromě platněřů, mečřů, podkovářů, nástrojářů a litců se do oslav zapojili i metalurgové a alchymisté, jakoby prosté práci s kovem měl předcházet jeho výzkum, podobně jako je tomu ve vědách astronomických a astrologických.

Tak se stalo, že oblíbené poutní místo a obchodní křižovatka Zábřezí, bylo obleženo stovkami stanů, kde pod širým nebem nejenže zvonila kladiva, čadilo uhlí a hlučeli obchodníci, ale navíc se vzduchem nesly i sirmé výpary a kouře nezvyklých barev stoupající z velikých kotlů, kde bublaly stříbrné, měděnkové, perleťové a manganové sloučeniny či roztavené slitiny.

Lestred nasál ten odér mísící se s chutí jarního rána a blaženě vydechl. Ve skutečnosti to byl hrozný smrad a tam kde učenci vypouštěli olovnaté a rtuťnaté mlhy, navíc smrad smrtící, ale Lestred byl z těch, kteří uměli ocenit tu pravou atmosféru svátku Leiboritského. Ráno si přivstal a znovu, ještě než měl zavládnout ten praví sváteční cvrkot, zavítal mezi suity, gildy i solitéry předvádějící prostým lidem jak *jest s kovem možno pracovati, co z něho se vyrobiti dá a kde ho oni sami mohou s úspěchem použiti*, jak vykřikovali hlasové obchodních hanz.

Velká města i některá vybraná místa jako bylo Zábřezí, se pod záštitou mecenášů a právě hanzovních obchodníků, stala centrem jakýchsi netypických jarmarků, které žily svým vlastním životem a podobaly se čilému mraveništi. A nejen že člověk získal představu o tom, co nového se z kovu vyrábí, ale také si mohl leccos pořídit, a nebyl-li hloupý poštěstilo se mu výhodně nabýt i něco užitečného.

Jenže Lestred netoužil po moderních nástrojích jakými byly kladkostroje a mohutné páky, ani jemné pinzety, kleště nebo nůžky ho nezajímaly. Pomalým zamyšleným krokem míjel právě se otvírající obchůdky prodejců, kde si se zájmem prohlížel skoby, hřeby, obruče, čepy, pera, kování, šrouby a matky vždy s jiným typem závitu, kastroly, pletivo, roury a jiné výtvarnosti moderní práce s kovem, ale nic z toho si nevybral a zanechával za sebou zklamané pohledy obchodníků, kteří přišli o dnešního prvního zákazníka – většina z nich věřila, že je to špatné znamení.

Popravdě tu Lestred bloudil spíše z profesní zvědavosti a to co opravdu potřeboval si chtěl nechat vyrobit na zakázku. Svátek Polanár se pomalu blížil a on potřeboval rychle, než se sejde rada Olairu a komise všech tří komor astronomických, dokončit svůj výzkum a

prezentovat ho se vší vážností a nezbytností. Netoužil po fiasku, jež zažil před pěti lety. Ne, nyní měl v ruce pádné důkazy, nezvratné argumenty a přesné výpočty. Naneštěstí by nic z toho nemuselo stačit – názorná a úspěšná demonstrace před amatérským publikem, je to co se počítá.

Posledně mu právě tahle část příliš nevyšla. Zprvu přilákal spousty lidí a mnohé z nich uvedl v omyl, když se vyšplhal na vysokou nakloněnou konstrukci a přitom měl ve vlasech vějří z brků. Čumilové se pravděpodobně domnívali, že je to blázen a že se chystá skočit. Všechny pak zklamal, když místo něho dole přistály dvě železné koule – jedna malá a druhá velká.

On sám se pak bezpečně dostal po žebříku zpátky na zem a shledal, že polovina lidí odešla a druhá se nechápavě drbala ve vlasech. Na otázku, co vlastně jim chtěl předvést, vzal ze země obě koule a nechal je kolovat. Pak se zeptal: Která z nich dopadne na zem dřív? Ta těžší nebo ta lehčí? Ta těžší, zahučel dav. Jistě ta těžší. Samozřejmě. Když pak mručení ustalo, ozvalo se ze zadu dotěrné: Ta lehčí.

Lestred, který se dosud usmíval nad předvídaným průběhem pokusu, se zarazil. Proč ta lehčí? A z davu se ozvalo: Protože je menší. Má menší odpor vzduchu. Dav se otočil na učeného oponenta a vyslechl si jeho vysvětlení. Bylo docela prosté a názorně srovnávalo působení větru na plachty lodí a na obnažené stěžně, na koruny stromů a holé větve. Lidé každou chvíli souhlasně přikyvovali a když bylo vysvětlení u konce, Lestred pochopil, že zbytek pokusu nebude mít kýžený úspěch, protože, když dopadnou obě koule zároveň bude se zdát, že to způsobila jejich velikost. Mohl se pokusit házet koule z různé výšky, mohl si nechat vyrobit tělesa stejně velká, jen různě těžká, ale přišel o podporu publika a jeho oponent se ztratil stejně tak rychle, jako se objevil.

Bylo nad slunce jasnější, že ho poslal někdo z církevní lóže. V zájmu klidu lidského ducha, nebo jak oni to říkají a v zájmu věcí astronomicky nedotknutelných. Tak vznešeně to zní a tak povrchní je to argument. Lestred zatřepal prsty aby se zbavil svrbění pod nehty. K smíchu, prostě k smíchu, nebýt ovšem toho, že předseda lóže byl astronomem nejvyššího řádu, čestným členem jedné z komor a také astrologem pro věci politické. A nebyl v lóži jediným astronomem. Hanba té sebrance pokrytců a věřících vědců, která nedopustí aby prohrála i podle vlastních pravidel.

No ale tentokrát tomu bude jinak. Když Velerion požehná... A když bude Lokloki uznalý a vstřícný. Lestred setřásl obavy a konečně se pustil přímo k němu.

Jak slunce stoupalo, obchodníci vyřvávali víc a víc a na holou hlínu vyšlapané palouky se pomalu plnily lidmi a začínalo každodenní handlování. Od něho se odvíjel celý zdejší život. Byli tu Bhorští seleři rud a drahých kovů, Nobagirští agenti se vzorky neznámých materiálů, gildaři Osverbachu a Beršmolince prodávající klasické chemikálie, Novopálerští s barvivy a silisanti s povozy plnými uhlí, dřeva a koksů. Před jejich stánky se řadili posluhovači učenců a vědců z řad alchymistů a metalurgů a peníze tu šustily ostošest bez ohledu na měnu.

Na diskutabilní výsledky vědeckých hokus-pokusů se přicházeli se zájmem podívat kováři nejrůznějších zaměření a občas si vybrali nějakou zajímavou substanci, která by

mohla stát za zpracování. Od těchto šikovných mužů i žen putovaly výrobky opět k obchodníkům, kteří se je snažili prodat každému i sobě navzájem a mnohdy jejich původní funkce uzpůsobovali současnému trendu. Tak byly některé hřeby prodány jako jehlice do vlasů, obruče na zpevnění sudů se objevily na kolech povozů, jemná kovářská práce posloužila jako těžítka na papír a podobně.

Přesto tu panoval jistý řád, který přirozeným způsobem zorganizoval běh dne. Ráno se nakupovalo, prodávalo a směňovalo, v poledne se rokovalo o pokusech dne předešlého a odpoledne už hořely pece a ohně a do vzduchu se zvedalo tolik smradu, že ho bylo možno cítit ještě celý večer a dokonce i druhý den po ránu.

Tím vším ruchem procházel Lestred apaticky a spíše se zajímal o rozpracované pokusy, které si ovšem jejich majitelé úzkostně chránili. Tak vstoupil na půdu alchymistů z Lemperoku, kde se potichu barvily zkumavky a tydlíky nejrůznějších tvarů a velikostí, užil si několik parádních ohňostrojů se kterými jejich tvůrci z řad studentstva university v Gorstechu vůbec nepočítali, připojil se k pomocníkovi velkého Longa z Osorlaru, který již druhý den znaveně míchal nevábně vypadající hmotu v dvoumetrovém hrnci, až se konečně prodral pod korunu památného ořešáku, kde sídlila suita gombarinských. Tam také našel Loklokiho, který, zdálo se, byl z jeho návštěvy nespůj.

„Snad zase najde o nějaký pokus?“

„Vidíš, a zrovna jde.“ Lestred předhodil před Loklokiho znavený obličej plán svého vynálezu. „Je to měřicí aparatura,“ poznamenal pyšným hlasem. „Jemná a velice přesná práce, která chce odbornou ruku.“ Lokloki zíral na nárysy a půdorysy s různými řezy a detaily a nakláněl hlavu aby alespoň poznal, kde je vršek a kde spodek. „Mrkni na tohle,“ Lestred prstem přešel přes jednu zvýrazněnou čáru. „Tohle je drát – musí být pevný, tenký a přesně vytažený... A tady tohle je třecí ložisko a převod...“

„A tohle?“ přerušil ho Lokloki. „Co je tohle za koule?“

„Ty k tomu patří. Musí mít přesnou váhu, přesný tvar a po dvojicích chci aby byly naprosto stejné.“

„Víš ty co?“ zazubil se Lokloki. „Sežeň si jinýho troubu, aby ti tuhle aparata... tentononc spíchnul. Já se totiž obávám, že to budeš chtít mít hotový do týdne a že nemáš ani babku. Ale co je horší, ty vlastně po mě chceš vyrábět nějaký další železný koule. Jestli se dobře pamatuju, tak minule jsi mi s nima mrštil pod nohy.“

„Za to jsem se už omluvil. Tenkrát jsem byl hrozně naštvanej.“

„Omluvu jsem přijal, ale poskoka ti dělat nebudu.“

„U Veleriona. Loki. Prosím tě a žádám. Na kolenou. Tohle mi nemůžeš udělat.“

„Nechej hned toho a vstaň.“

„Tohle nikdo kromě tebe nevyrobí... Ale počkej, zaplatím ti.“

„Ha. Ty, jo? Tak tomu uvěřím, až to uvidím.“ To byla docela tvrdá rána. Lestred zesinal, zmoučeně svěsil ramena a vůbec se tvářil tak bezmocně, až se Lokloki slitoval. A to i přesto, že mu Lestred dlužil tolik peněz, že by za ně koupil koně i se sedlem. „Hodně to pro tebe znamená, co? Tak když přineseš dejme tomu tak osmdesát sapoků, tak si plácnem.“

Lestred téměř povyskočil. „Dobře. Díky Loki, díky. Seženu je, uvidíš.“ A s dalšími díky odcouval mezi stany.

Jenže netrvalo dlouho a uvědomil si, že osmdesát sapoků je setsakramentsky hodně. Měl s penězi potíže neustále, vcelku mu bylo fuk, kolik čeho, komu a za co platí a tak se často stávalo, že jemu půjčené peníze záhadně mizely. On nad tím vždy jen mávl rukou a místo vracení rozdával rady a mnohá cenná moudra. Ne vždy se setkal s pochopením.

Tak od koho si může půjčit tentokrát? Probral v rychlosti asi dvacet lidí a zbyl mu jen jediný, totiž mecenáš věd nadpozemských Serino Monderbiar. A k němu také okamžitě zamířil. Poněkud pozapomněl, že tento Serino je palmár a že je na peníze velice opatrný v tom nejpřísnějším smyslu onoho slova, ostatně stejně jako jiní příslušníci tohoto pronároda.

Každopádně měl i smysl, či možná posedlost pro vědu a protože kromě schopnosti efektivně hromadit peníze, mu bylo jakékoli přemýšlení cizí, alespoň se účastnil vědeckého dění z pozice velkorysého mecenášství. Jeho úřad a pokladnice stála na soutoku Ořešnice a Vodopádky asi dvě míle od Zábřezí.

Lestred se tam nechal dopravit na člunu pendlovní dopravy, která také patřila ke koncepci velikého svátku. Bohužel udělal tu chybu, že vpadl do Serinovy kanceláře bez zaklepání a že zapomněl na ozdobu z barevných brků na hlavě. Hned spustil v jaké je situaci, zmínil mnoho nepodstatných detailů a jestli ho veliký mecenáš poslouchal, pak to dokázal precizně skrývat.

Teprve až Lestred dokončil svůj rozsáhlý monolog, zdvihl pan Monderbiar oči a vláčným hlasem se zeptal: „A vy jste kdo?“

„Astronom a fyzik. Já...“

„Velice mladý.. a co to máte na hlavě?“

„Jo tohle,“ znejistěl Lestred. „To je ozdoba.“

„Myslíte, že učení lidé, vědci, a osoby vyššího intelektu a mravů nosí na hlavě takové primitivnosti?“

„Snad. Někteří. Ale jde především o vědecký zájem, ne?“

„Jaký zájem?“

„Mám velice slibnou teorii a jde jen o to provést několik pokusů a na ty právě potřebuju peníze.“

„Podívejte se. Spousta lidí má nějakou teorii a člověk mého postavení nemůže rozhazovat peníze na nějaké pošetilosti. Musíte mít především podklady. Musíte přinést výpočty a důkazy. Ale, a to hlavně, požadují dobrozdání odborných kapacit nebo členů astronomických rad. Jak jste si vlastně představoval, že půjčuji peníze? Jen tak na blint? Na čestné slovo?“

Lestred zůstal zírat s otevřenou pusou jako omráčený. Na to vůbec nepomyslel. Jak že si to vlastně představoval? Těžko říct, nyní věděl jen to, že se mu všechno hroutilo pod rukama. Skoro zpanikařil a na Serina spustil přeskakující těžko kontrolovanou fistulí: „Jenže já potřebuju peníze hned, ještě než bude Olair. A nikdy nikdo mi žádný dobrozdání nedá, protože všichni jsou proti mně. Můj výzkum se jim nelíbí. Já se jim nelíbím. A radši sabotují skutečnou vědu, než aby poopravili náboženské bludy. Já nevím, proč má mít věda něco společného s vírou. Nevím, proč mi nedaj šanci...“

„To myslíte vážně?“ Zamyslel se Serino. „Máte důkazy, že církev sabotuje výzkum?“

„No.. to ne. Jsou opatrní.“

„To věřím. Ale jestli je jejich odpor k vašemu výzkumu opravdový, tak je to pro mě důvod, zabývat se jím.“

Lestred v duchu zajásal. „Opravdu?“

„Opravdu.“ Ujistil ho Serino poněkud rozmrzele. Byl přece palmár a o těch je známo, jak málo jsou nakloněni církvi a ona jim. Kdyby se celá náboženská mašinerie nemusela spoléhat na jejich bankovní sítě, asi by je už dávno hnala. Takhle bylo napjaté příměří ve kterém si obě strany nevycházely vstříc, kde se dalo. Jen Lestred si toho nikdy nevšiml a zůstával ve svém naivním nevědomí.

„Tak o čem je zhruba ten váš výzkum?“

„Zkoumám síly... nebo vlastně zkoumám jednu sílu, která podle mě uvádí v pohyb celý vesmír a také působí na všechna pozemská tělesa.“

„Počkat! Nejste vy ten neortodoxní vědec, který z výšky hází různé předměty?“

Lestred sklopil zrak a téměř zrudl v obličeji. „Ano,“ souhlasil provinile.

„Ten pokus jsem tenkrát nějak nepochopil a nejsem si jist, tím co mělo vlastně dopadnout dřív. Doufám, že tentokrát to bude lepší.“

„Rozhodně, rozhodně lepší. Mnohem sofistikovanější a názornější. Jasně tím dokážu, že ona síla existuje. Tentokrát už tam nebude žádné tření vzduchu a žádná setrvačnost. To všechno se z toho odvodí. Výpočty už mám a taky plány na svůj přístroj.“

„Ukažte mi to.“

Lestred položil na stůl nějaké náčrty a spousty výpočtů. Pan Monderbiar si to letmo prohlédl a z husté záplavy podivných zkratk, lemat, důkazů, znaků a křivek usoudil, že jde o opravdovou vědeckou práci. Pak si prohlédl schémata vědeckého přístroje a zkušeně, kdoví z čeho, usoudil: „Viděl bych to tak na pět narbelů, což je dvaadevadesát sapoků. Souhlasíte?“

„Ano!“ vykřikl Lestred. „Jistěže!“

Svátek bujaře pokračoval, lidí přibývalo a k Zábřezí se počali stahovat i kramáři, caletníci, pekaři a kurnýři a protože v blízkosti nebyla žádná hospoda nebo krčma, bylo za velikého halasu zbudováno kruhové pódium s plátěnou střechou podobnou šapitó, pod níž se rozestavěly stoly a židle a také mocný výčep zásobený nepřetržitým proudem vozů a sudů. Tam se zapíjely úspěchy i neúspěchy, hodně se hrálo a zpívalo a opékané maso zavonělo celým Zábřezím a dokonce přebilo i smrady věd hermetických. Jen jméno ta oblíbená krčma nedostala, protože kvůli němu vznikaly mnohé šarvátky a půtky.

Noci začaly být čilé a rána velice ospalá. Mezi hvězdami bouchaly denně veliké a překrásné ohňostroje, které vypouštěli studenti z Gorstechu, jelikož se jim dařily mnohem lépe, než výzkum theurgický, který dříve vedli. Barevné exploze ozařovaly barevné mlhy, hlučné výbuchy střídaly stejně hlučné melodie, pivo zvítězilo nad vínem a pokusy se přesunuly do oblasti teoretické. Jen kováři a s nimi i Lokloki se veselí neúčasnili, protože měli stále co na práci, byli na ni zvyklí a neradi ji opouštěli v půli.

Lokloki se celý týden bez nároku na spánek skláněl nad plány Lestredova přístroje a zjistil přitom, že jde o opravdu obtížný úkol. Ne snad složitostí, jako spíše přesností s jakou

bylo nutné vše vyrobit. Drát, osu celého přístroje, si nechal dvakrát vytáhnout, až se do jeho toho pustil sám. Olověné koule už měl také vyrobené, ale jedna vážila tolik jako pět dospělých lidí a tak je zatím nechal ležet u litce Ertedora, který i když byl fušer, se ve svém řemesle skvěle vyznal. Jemný mechanismus byl úkolem sám pro sebe a jakoby se k mohutnému přístroji nehodil. Podle plánu a podle Lestreda se počítalo s výchylkou, které mladý astronom učeně říkal torzní, sotva patrnou a jen stěží měřitelnou. Ale zdálo se, že vše je na dobré cestě.

V průběhu onoho týdne Lestred silně znervózněl a vrhl se přepočítávat a rozšiřovat své vzorce. Pod sto sáhů vysokou konstrukcí, ze které před pěti lety neúspěšně házel železná koule, zbudoval dřevěnou chatu o dvou podlažích, ve které se se měl jeho pokus uskutečnit. Celé dny i noci tam seděl a zkoumal eventuality. V průběhu pokusu nikdo nesmí být moc blízko, je třeba dát pozor i na sebemenší proud vzduchu, stupnice musí být dobře viditelná a hlavně nesmí nechat někoho z církevní lóže vnést do pokusu jakékoli pochybnosti.

Tvrdě pracoval na své teorii a v průběhu úvah zjistil, že našel výhodný matematický aparát na popis svého problému. Zjistil, že čas je určující veličina a že různé úrovně diference času mu dávají možnost přepočítávat zrychlení na rychlosti a rychlosti na polohy a že mají docela zajímavý filosofický výklad. Ale obával se, že v úvahách není tak daleko, jak by bylo záhodno. Ještě nebyl schopen spočítat tvar křivek, která by měla tělesa opisovat v poli působnosti jeho síly, kterou nazval gravitace. Byl to nyní jeho stěžejní úkol a lámal si nad ním hlavu jen kvůli tomu, aby obstál před nepřátelským tribunálem lóže a ohromil porotu astronomické komory.

Jak tam tak seděl zabrán do práce a škrtaje při chabém ranním osvětlení neplatné úvahy o souřadných systémech, zavítala k němu zvláštní návštěva.

„Brý ranko vinšuju,“ bylo první co ta návštěva řekla. „Jak se vede?“

Lestred se nenechal vyrušit a teprve až se doškrtal na konec stránky odložil brk a cizince si prohlédl. Byl to vysoký muž s ušlechtilou tváří a černými dobře udržovanými vlasy. Na sobě měl v tomto kraji nezvyklou róbu tmavé barvy dole dělenou vedví, podšitou hnědou kůží a utaženou složitým opaskem s lesklým kovovým emblémem na přezce. *Monitér*, zhodnotil s temnou předtuchou Lestred.

„Mohlo by to být lepší. Chlape, stojíš mi ve světle!“

Muž s předstíraným překvapením ustoupil ze dveří, a na to se osvětlení v boudě ani trochu nezlepšilo. „Jsem Tilion z Borgaru...“

„Jo jo,“ pravil otráveně Lestred. „Nemohl by jste si dát odchod a nechat mě na pokoji?“

„Bohužel to, obávám se, nebude možné. Mám tu tato lejstra a pověření,“ a už vytahoval papíry z nějaké skryté kapsy. „Vidíte? Tady a tady – podpisy a právoplatnost, čili já teď musím podrobit a přezkoumat vaši činnost z pohledu náboženské způsobilosti.“

„Někdo mě prásknul, co?“ Lestred potlačil silnou nevoli proti tomuto vpádu do jeho vlastního výzkumu a nutkání vynést tohoto drzouna v zubech, kdyby na to měl a to on pravděpodobně ani neměl. „Mohl jsem si dávat větší pozor.“

„Z vás to nadšení přímo čiší, mistře Lestrede,“ děl Tilion z Borgaru ironicky, „ale nemohli bychom se nějak domluvit aby to pro nás oba bylo snazší?“

„Jako jak třeba?“

„Vycházet si vstříc. Vy budete hovořit o své práci a já vám na oplátku pomohu vyhnout se zbytečným komplikacím.“

„Víte co? Měl byste se co držet co nejdál od mé práce, abych vás neobvinil ze sabotáže.“ Pro Lestreda to bylo poslední slovo a jal se nezvaného hosta podrážděně přehlížet.

„Třeba nejsem tak protivný nelida, jak si myslíte,“ zkoušel to dál Tilion. „Podívejte se, já proti vašemu výzkumu nic nemám. Jsem ochoten vám dokonce pomoc, jak jen to bude v mé moci. Prohlídnu všechny výpočty a zkontroluju chyby. Jen vám pomohu zbavit se zcestných úvah, ke kterým by jste se mohl ráčit uchýlit. Já ani naše lóže nezatracujeme slibně vypadající a vědecky hodnotné teorie. Jestli si vzpomínáte, tak na minulém Olairu vystupovat fyzik Rosenrein, který svým kyvadlem dokázal, že se Země otáčí. Prátorové náboženské lóže mu tenkrát pomohli, aby tento pokus neprezentoval v nějakém nesouladu s kosmickými principii. No a letos do velké rady zavítá astronom Noskalvana a bude tam prezentovat svá dlouhodobá pozorování, ze kterých vyplývá, že planety se pohybují po elipsách a že v jejich ohnisku leží Slunce...“

S Lestredem to škusblo a chvíli v něm soupeřil odpor a zášť se zaujetím a zvědavostí vědce. „Elipsy jsou plošné křivky,“ prohlásil moudře nakonec.

„Ano. Vidím, že vás to zaujalo.“

„U planetárního pastýře, takže se konečně prokáže, že středem kosmu je Slunce. To přesně zapadá do mé teorie.“

Tilion se krátce a od srdce zasmál. „Ale kde vás nemá. Středem je stále náš Velký Pastýř. Kolem něho obíhá Slunce a teprve kolem Slunce planety.“

„Aha,“ vydechl Lestred nelibě. „A nevádí vám, že větší obíhá kolem menšího?“

„To je pouhá spekulace. Nikdo nemůže s jistotou říci, co je větší a nikdo nemůže tvrdit, že je opravdu tak podstatné, že by kolem menšího, Velký Pastýř mě za tuto větu netrestej, obíhalo větší.“

„Je to přirozenější a jenom ta vaše zkosnatělá představa plná děr se chytá něčeho tak nepřirozeného. Triangulací lze snadno ověřit jak jsou od nás nebeská tělesa daleko. A z poměru jejich zdánlivých velikostí lze spočítat, které je větší.“

„Prosím vás,“ odvětil se sebevědomým úsměvem Tilion,“ sám přece víte, jak jsou tyto výpočty nepřesné.“

Lestred se chtěl nechtě účastnit této ranní disputace, která ho navíc začínala vtahovat a docela bavit. „Jestli ale souhlasíte se starým Korekratem, který změřil obvod Země pomocí délky stínů, že průměr světa je šest tisíc jaltéských míl, potom lze z doby trvání půlnoční tmy odvodit jak opravdu veliký je Velký Pastýř.“

„Dost!“ zarazil ho naštvane Tilion. „Hovoříte nestoudně a rouhačsky, mistře Lestrede. Snad jen nevědomost a věk vás mohou omluvit, protože kdybyste našeho Velkého Pastýře býval viděl, nikdy by vás ani nenapadlo pochybovat. Měřit mrskou pozemskou mírou našeho Pána, který nad námi drží ochranou ruku a jež je ve své kráse nepředstavitelným a nepopsatelným Pastýřem nás všech.“

„No jo,“ ušklíbl se Lestred. „Málo lidí ho vidělo. Je to totiž daleká cesta plná nebezpečí. Musí se překonat moře a ledové pláně, hory a další moře a pak se člověk dostane do krajů, kde rostou podivné stromy a rostliny, kde žijí divná zvířata a kde lidé onemocní a nikdy se

neuzdraví. Tam jsem opravdu nikdy nezavítal.“

„Já tam byl,“ odvětil Tilion s pohledem plným vytržení, oddanosti a víry. „Jen lidé nehodní spatřit pravou tvář boha onemocní. Já byl požeňnán a po dva měsíce jsem byl oblažován neskutečnou a povznášející přítomností boží.“

Když tohle Lestred uslyšel, spadla mu brada a zůstal na na Tiliona hledět bez dechu. „Ano. Byl jsem požeňnán Velkým Pastýřem abych o něm svědčil jako jeden z mála vyvolených. Poslouchej mě, mistře Lestrede, já vykonal tu cestu o které jsi hovořil a nemoci si vzaly mnohé z mých přátel, ale jejich oběť nebyla marná a pohled na boží tvář mi prozradil mnohé ze záměrů Pastýřových. Dlouho jsem meditoval a vzhlížel vzhůru a vše oč jsem požádal mi bylo dopřáno. Hlady jsem netrpěl, stejně jako spánek nebyl potřeba, protože tam nade mnou promlouvala mnoha barvami a nadpozemskými tvary tvář Boží. Kdybys ji jen na okamžik spatřil, už nikdy bys nemohl pochybovat. Stovkami a tisíci skvostných korun se Pastýř honosí. A ty koruny se vpíjí do dalších korun mnoha perlami vírů a jak Bůh otáčí svůj zrak, veliké bystré a vše prostupující oko, úžasné vzory nechává vykvétat na svém zjevu.

Tak se vlídně usmívá přes noc a celá krajina je jeho dobrotou prostoupena. K ránu si začne zakrývat tvář a než se rozední lze z ní spatřit jen úzký a elegantní srpek klenoucí se přes polovinu oblohy. V poledne nastává zatmění, které my považujeme za půlnoční tmou a člověk ve stínu božskosti pochopí jak nepatrný a zanedbatelný je. Nastává obrovská a hluboká tma, ale na nebi stále něco září. Je to Božská aura, Svatozář Velikého Pastýře, neuvěřitelný a nedosažitelný prsten světla a stínu ušitý z nejjemnějších oblaků nebe, nebo vybrušený z nejzářivějších hvězd. Žhne andělskou bělobou, svítí, pohasíná a vzpíná se a jeho jemná struktura, utkaná z miriád vláken se vlní kolem Pastýře jako odznak jeho moci a moudrosti.“

Pak Tilion utichl a zdálo se, že i vzdálené údery kladiva a nedaleký zpěv ptactva a cvrkot cvrčků ustal a ani Lestred se neměl k tomu, porušit toto náhlé posvátné ticho. Jen vítr šuměl v trávě a dřevěná konstrukce vysoké věže vrzala. „Tak,“ řekl Tilion náhle, „už o našem Pastýři nepochybuj a jeho jméno přede mnou nevyslovuj neuctivě.“ Domluvil a kladivo v dále opět zazvonilo o kovadlinu a brouci a ptáci se opět rozezpívali.

Lestred potlačil touhu říci: Ano, už nebudu pochybovat, ale příliš se bál, že by časem změnil svůj názor. Zmohl se tak na pouhé: „Úžasné, takže jsi opravdu viděl boha.“

„Ano,“ opáčil vlídně Tilion. „Bůh nás učí jak žít, učí nás radostí ze života, není změřitelným nebo spočítatelným. On bdí nad naší budoucností a pomůže tam, kde nám schází vůle. Svět není jen astronomie a fyzika, svět je především život a láska. Proč ty, vzdělaný Lestrede, sedíš dnem i nocí u matematiky a fyziky? Proč si neužiješ svátek, který nám ve své moudrosti bůh přinesl? Měl by jsi také zavítat mezi lidi a bavit se s nimi. Žít se musí a také věřit v boží prozřetelnost, jinak nemá nic smysl. Proč myslíš, že ti připadá astronomie důležitá? Protože ji bůh vetkal do tvého osudu.“

„Ale to je dvousečný argument. Když bůh chce abych se zabýval astronomií, potom také chce abych lidem ukázal, jak vlastně celý kosmos pracuje. Taková je má práce a moje touha od boha.“

„Ano. Avšak žádná cesta není přímá, naopak ta správná je klikatá a strastiplná a jen ten,

kdo věří srdcem a svou vůlí překoná všechny překážky a nástrahy všemožných svodů, dosáhne pravého cíle. Já nebudu a ani nechci kazit tvůj výzkum, ale toužím ti pomoci vyhnout se nepravému a červivému ovoci, třebaže je na první pohled zralé a šťavnaté.“

„Je-li to tak...“ změkl Lestred, protože Tilionovi uvěřil. „Můžeš se podívat na mé výpočty a teorie, ale všechny jsou správné a bezchybné.“ Zazdalo se mu nakonec, že tento Tilion není tak špatný a s potěšením seznal, že ho u sebe má. Ne snad proto, že by mu pomohl ve výpočtech, o tom pochyboval, ale spíše z toho důvodu, že mohl přijít nějaký jiný a mnohem nebezpečnější monitér.

I Tilion se zaradoval, že si tak zjednodušil práci, ale při samotném Pastýři, nebyl si nyní jist, že by dokázal v případě nutnosti zradit naivitu tohoto zmateného astronoma. Jsou prostě teorie, které nejsou akceptovatelné a zájmy vysoké až ty úplně nejvyšší a kdyby šlo do tuhého musel by učinit co se je v takových případech třeba. Ale zatím bylo vše v pořádku a Tilion se v duchu modlil k Velerionovi, aby to tak i zůstalo.

Tak se ráno stalo dopolednem a Lestred s Tilionem společně probírali matematické vzorce, věty a důkazy a hovořili o astronomii a o nových objevech a nadšený astronom do detailu popisoval funkci svého aparátu. „Vše je založeno na torzi tenkého kovového vlákna. I nepatrná síla vytvoří měřitelný zkrut. Budou tam dvě veliké olověné koule na otočném podstavci a dvě malé koule připevněné na vodorovné rameno, které bude viset právě na onom drátku. Když ty velké koule přiblížím k malým, gravitace způsobí otočení ramena zavěšeného na vlákně. Zespoda umístěný převod pak na stupnici ukáže velikost zkrutu.“

„Je to ale velice malá síla, ne? Takže tam nesmí být žádné rušení, žádný vítr, žádní lidé.“

„Přesně tak. Budeme to sledovat z dálky a celé tu bude stát někde tady,“ Lestred ukázal do středu místnosti. „Stupnici s ukazatelem budeme sledovat oknem. Ideální by bylo, kdyby tam nemusel být převod, který je velice náročný na výrobu, ale nic jiného mě nenapadlo.“

„Dobře. A naměří to pak nějakou skutečnou hodnotu? Nebo to jen ukazuje, že ona síla existuje?“

„Myslím, že po několika pokusech by se dala přesná hodnota spočítat. S největší pravděpodobností ano. Když budou olověné koule přesně zváženy.“

„Jaká ta hodnota potom bude? Myslím, jaké bude mít jednotky a co se s ní spočítá?“

„Určí skutečnou sílu gravitace v závislosti na hmotnosti tělesa. Bylo to skoro ve všech výpočtech, co jsme prošli. Když vážíme tu kouli, tak vlastně zjišťujeme sílu s jakou se ta koule přitahuje k Zemi a protože Země je mnohem mnohem větší než všechna tělesa na ní, tak její gravitační síla působí na všechny stejně a proto padají stejně rychle.“

„Počkej moment. Ty jsi tu hovořil o síle mezi tělesy jako ty koule a tak... A teď tvrdíš, že stejnou sílu má i naše Země?“

„Ano, vždyť je to taky těleso.“

V tu chvíli to Tilionovi došlo. Nějak si do této chvíle neuvědomil co to vlastně mladý vědec zkoumá. *Ten blázen se snaží zvážit naši planetu a nejen to, on tímhle pokusem vlastně zváží všechna tělesa ve vesmíru a to i včetně... No ovšem. To je ale hloupá situace. Zatraceně, ani při nejlepší vůli tenhle pokus neukecám. Každý druhý monitér by ho zařadil do třetího stupně. Provést se prostě nesmí. Nesmí. Jenže jak to zařídit?* Tilion sklopil zrak, tentokrát to neměl tak lehké. Tentokrát byl sám proti sobě a kdyby se na něj Lestred pozorně zahleděl a kdyby dokázal lépe porozumět lidskému nitru, zpozoroval by

velké napětí pod kamennými rysy Tilionovými.

„Mistře Lestrede,“ začal Tilion nenápadně zachraňovat situaci. „Víš, že co se snažíš spočítat?“

„Sílu s jakou se přitahují všechna hmotná tělesa přece.“

„Ano..?“ Tilionovi se zdálo, že si Lestred ani trochu neuvědomuje, do jak nebezpečné situace se může dostat. „Nejen to, u sta hromů, ty spočítáš, že Země je třeba milionkrát hmotnější než olovená koule.“

„Vlastně jo,“ zamyslel se Lestred. „Máš pravdu. Zvážím Zemi její vlastní vahou.“

Tilion bezmocně zakroutil hlavou, pochopil, že naivita Lestredova je až k uzoufání nebezpečná. Vzdal pokusy o jakékoli další vysvětlování, protože mladému vědci málo záleželo na skutečné podstatě boha. *Klidně by ho zvažil, klidně by se svými výsledky vystoupil na Olairu a tam by ho zřejmě rozcupovali jako kacíře. Ó velký Velerione nedopusť aby k tomu došlo a pomoz mi v tomto těžkém úkolu. Vždyť on neví co vlastně činí. Bůh je přeci vše, vše z něho pochází, nemůže být změřitelný nebo zvažitelný.*

Z nepřijemných úvah ho vyrušilo až jemné zaklepaní. „Mistře Lestrede, paní se nechá poroučet a posílá vám oběd.“ Ve dveřích stála drobná dívka s modrými jasnými očima s náručí plnou jídla – chleba, máslo a kus vepřového na podnosu.

„No jo. Někam to postav,“ utrousil podrážděně Lestred, aniž vzhledl od svých výkresů. „Dneska mě pořád někdo ruší. Tak co tam ještě stojíš? Stůníš mi.“

Dívka vrhla rozpačitý pohled na Tiliona v tichosti zmizela.

„Zatraceně,“ ulevil si Lestred. „Rád bych věděl co ta její pani chce. Je to děsná držgrešle, nikdy mi nepučila, ale oběd, to mi posílá pořád. Jenže ze mě žádný peníze nedostane.“

Tilion si znaveně promnul čelo a nevěřičně zakroutil hlavou, hned mu došlo jak se věci mají a nad Lestredovou nechápavostí mu zůstával rozum stát. „U Velkého Pastýře!“ Skoro vykřikl. „Vždyť ona tě miluje.“

„Ta stará bréca?“ Reagoval okamžitě a s nedůvěrou Lestred.

„Prdlajs, ty troupe! Ta holka.“

Lestred zaváhal. „Nesmysl. Tu sem posílá s jídlem ta lakomá vobluda...“

„Vždyť jsem jí to viděl na očích. Podíval ses na ní někdy? Poděkoval jsi někdy? Při samotném Velerionovi, ona to možná krade nebo se sama šidí, aby ti udělala radost! Abys mohl pracovat na těch nesmyslech a neměl přitom hlad!“

Lestred zaváhal a tak nějak mu to začalo pomalu docházet. „Vždyť.. ale.. ehmm,“ vykoktal a vzápětí se vyřítil ven ze dveří.

Tilion už neměl slov. Tak zmateného člověka ještě nikdy nepotkal.

„Nilvínie! Nilvínie.“ Lestred dohnal dívku až na rozcestí 'Mezi poli'.

„Ano?“ Zastavila se překvapeně.

„No... Ehmm. Totiž, chtěl jsem ti poděkovat..,“ vysoukal ze sebe. „...Za to jídlo,“ dodal chvatně.

Nilvínia se usmála. „Děkuji, ale to paní posílá. Vyřídím jí to.“

„Dobře... Teda...“ Lestred najednou ztratil nit a nevěděl vůbec nic o ničem. Ani o astronomii, ani o matematice, ani o velikých svátcích plných zábavy a už vůbec o tom co vlastně chtěl říci a co se tak obyčejně říkává. „No jestli máš čas... jsem se chtěl zeptat, že by

jsme se... inu, naobědvali nějak společně.“

Nilvínia zrozpačitěla neméně než on. „Já nevím jestli...“

„Zvu tě na oběd,“ podařilo se mu konečně zformulovat skutečnou větu a myšlenku. „Na ten, který jsi mi přinesla,“ usmál se.

„Tak jo. Proč ne?,“ řekla Nilvínia a pohodila rusou kšticí. „Že jsi mě ale nikdy předtím nepozval?“

„No jo. Promiň.“ Znělo to podivně a tak se Lestred pokusil zachránit situaci: „Víš, když jsou ty svátky... A...“ *Při Velkém Pastýři, nemůžu říct, že jsem po ní už tolikrát pokukoval.* „A chtěl jsem strávit sváteční poledne v příjemné společnosti.“

„Dobře. Budu ráda,“ odušila Nilvínia a dál už se naštěstí nevyptávala.

Společně se začali vracet zpět k velké dřevěné věži tyčící se nad okolím a překonávající i ty nejvyšší smrky a borovice. Někde za lesem v jediné krčmě celého Zábřezí se znovu začínalo žít a dryáčnická muzika se rozběhla do širokého okolí. Slunce se čas od času skrylo za mrakem a po vzdálených pláních a na zalesněných kopcích se vlnily záhadné stíny. Lestred krácel nejspíše vedle krásné Nilvínie a nervózně hladil špičky stvolů. Šli stále pomaleji a pomaleji a Nilvínia se čím dál více uculovala, až nakonec zastavila Lestreda letmým dotykem ruky.

„Vezmeš mě nahoru na věž, mistře Lestrede? Prosím, chtěla bych vidět celé Zábřezí, tak jako ho vidí jen ptáci.“

„Ano...“ Lestred by neodmítl žádnou prosbu těch šmolkových očí. „Klidně.“ Ode dne, kdy zažil fiasko při svém pokusu, tam nikdy nikoho nepozval a tvrdošijně odmítal všechny prosby. Dnes se to zřejmě změní.

Nilvínia chytila neschopného astronoma za ruku a k věži se rozběhla. Kamínky jim křupaly pod nohama, do uší jim šeptal jarní vánek, pole zpívalo hmyzích chórem stejně jako se vzduchem nesl tlumená hudba a jako šuměl blízký les. Oči se jim zaslzely větrem a pylem, ale to už doběhli k chatě, kde Nilvínia popadla trochu jídla a postrčila Lestreda k žebříku. Ani si nevšimli, že Tilion vyklidil pozice a decentně zmizel.

Šplhali opatrně ale rychle vzhůru. Lestred se nestačil divit, jak hbitá a praktická Nilvínia je – jídlo zabalila do ubrousku na kterém stálo a ten si hodila přes rameno. Chata pod nimi se zmenšovala, vršky stromů se sklonily a postupně odhalovaly další a další široké rozhledy a když vyšplhali až na úplný vršek, krajinu celého Zábřezí i dalekého okolí měli jako na dlani.

Posadili se na široké plošině z vyhrátých deštěm omytých prken a dlouho se jen rozhlíželi. Dvě modré stříbrem se třpytící stuhy Ořešnice a Vodopádky obkličovaly Zábřezí z východu a ze západu a vytvářely ohromné zkroucené písmeno Y. Vodopádka byla bystřejší a menší a proudila z kopců pod Nižšími Kružnými horami, Ořešnice se naopak líně kroutila mezi širými lesy, kde stejnou měrou rostly jak listnáče, tak i jehličnany. Na jejich soutoku, který byl daleko za Zábřezím, vyrůstaly bílé věže Monderbiarova panství a ještě dál za nimi, za širokým jezerem Kalsak, se v uhrančivém mystickém oparu zdvihalo nad zrcadlovou hladinu město Lin Istik. Stovky chrámů, dlouhé hladové zdi, tisíce domů a vysoké kaskády Zlatosadých zahrad všechno v mramoru a stříbře a především křišťálu. Tam na náměstích zářily skvostné a křehké sochy, chrámy jediného boha s průzračnými špicemi, na tu dálku

skryté i ostrému zraku, ale nápadné svým třpytivým leskem.

„Víš, že jsem po tomhle pohledu toužila už pět let?“ Lestred neodpověděl, jen stočil zrak na Nilvíni a nechal se okouzlovat jejím obličejem. Měl tolik příležitostí – čtyři sta třicet jednu na každý rok kdy mu nosila oběd – a žádnou nevyužil. Někdy z nesmělosti, někdy z domýšlivosti, většinou však pro zaneprázdněnost vědeckou prací. Pět let! Pět let ho zamilovaná dívka navštěvovala a pět let jí jen odbýval.

„Tenkrát jsem tu byla, když jsi prováděl ten pokus a přála jsem si za tebou vyšplhat nahoru... A hledět spolu s tebou do kraje jako právě teď.“ Bylo to venku a Nilvínia se slzou v oku pokračovala: „Neodháněj mě za to. Prosím, dopřej mi tu chvíli klamu.“

Lestred objal Nilvíni kolem ramen. „Neodháním a nikdy nebudu. Kdybych nebyl zbabělej, už dávno bych ti totiž řekl, kdo způsobil, že jsem se usadil právě tady a že jsem po neúspěchu neodešel. Kdybych se býval víc zabýval svými pocity a méně se staral o výpočty, kdybych si všimal lidí okolo sebe, mohli jsme tu spolu sedávat už pět let.“

Nilvínia kývla hlavou čímž beze slova řekla: Tak můžeme začít právě dnes.

Seděli zaklesnutí do sebe, konstrukce pod nimi se ve větru mírně kývala, nad hlavou jí m proudily mraky a hluboko dole ožívala tráva a lesy jako vlny při tiché bouři. Sledovali krajinu a sledovali stíny a jejich oči hleděly společně na prostranství mezi řídkým březovým hájkem a divým lesem nad tokem Ořešnice, kde se do sebe zaklíňovaly tři nevysoké kopce, a které se nazývalo Zábřezí. Vlastně to byla jen čtyři kamenná stavení a stodola, ale také křížovatka čtyř významných obchodních cest.

Mezi stánky, malými rynky a trhy se proplétala pavučina cest a cestiček a všechny tři kopce byly nyní porostlé pouze stany, kůlnami, povozy, drožkami a kárami. Odtud se linula nesmírná kakofonie zvuků, která sílila či ustávala podle toho jak ji nesl vítr a nad celým tím mumrajem se zdvihalo několik sloupů barevných kouřů, které se ve výšce zalamovaly, rozplývaly a kroutily.

Proti nim se zdvíhal mírný svah, kde sídlili především alchymisté, ale i kováři a obchodníci a u vršku bylo vidět modře pruhované stany gombarinských, kde právě Lokloki pracoval na Lestredově výmyslu. Spatřil také kůži potažený vůz litce Ertedora, stojící jen o kousek dál. Naopak pod svahem v těsné blízkosti široké Riteorské cesty a hned za hubeným pruhem lesa, který odděloval Zábřezí od polí a luk, svítilo plátno nové krčmy. Nad ní se také zvedal dým, ale i vůně, která oběma připomněla, že se chtěli najíst. Rozbalili mezi sebe ubrousek a začali pomalu uzobávat.

Jejich pohledy se letmo střetávaly a zase prchlivě opouštěly a nesmělé ticho se nakonec první rozhodla porušit Nilvínia. „Říká se, že nevěříš v boha. Je to pravda?“

Lestred polkl sousto. „Ne. Vůbec ne. Podívej se na tohle,“ a ukázal na vějř z barevných brků. „To je odznak Velerionův, který u nás mohou nosit jen ti, kteří jsou vyučeni v jeho moudrosti. V našem náboženství má podobu ptáka a Velerionův vějř z ptačího peří přináší štěstí a nepatrný zlomek jeho moudrosti do myšlenek tomu, kdo ho nosí. Věřím celým svým srdcem, ale nechápu co má věda společného s vírou. Nevím proč je lidé spojují v jedno.“

„Lidé nevěří pouze srdcem, ale i myslí. Jejich život je spjatý s jejich vírou a bůh je provází všude. Možná, že ty nedokážeš pochopit, že spojují nespojitelné, stejně jako oni nepochopí, jak můžeš oddělovat neoddělitelné. Dej si pozor,“ pravila docela vážně a s

neuvěřitelným talentem pro odhad, „když se budeš pokoušet lidem sahat na jejich symboly, které se po staletí neměnily a žili s nimi jejich otcové, dědové a pradědové.“

„A mají smysl i když jsou falešné?“ Lestred to ještě zdaleka nechápal.

„Ale ony přece nejsou falešné, dokud z nich ty falešné neučiníš.“ Nilvínia se usmála, aby odlehčila těžké téma o kterém se chystala hovořit. „Minule jsem sledovala tvůj pokus. A přála jsem si abys uspěl a přitom jsem si také přála aby se ti nepovedl.“ Sklopila utrápeně hlavu. „Zaslechla jsem náhodou šeptaný rozhovor u nás ve stodole. Kdybys býval uspěl, pravděpodobně by tě nechali poslat před inkviziční soud.“ Nyní pohlédla Lestredovi zpříma do očí. „Copak si to vůbec neuvědomuješ. U vás nikdo nehlídá pravou víru?“

Lestred si uvědomoval mnohé, ale máloco si připouštěl. Ne, v jejich kraji se nic takového nepěstuje. Jenže on byl mladý a nezkušený, když utekl a možná, že tehdy to nevnímал tak, jako by tomu bylo dnes. „Ne,“ řekl razantně. „Ne,“ zopakoval, aby přesvědčil sám sebe. „Nevím, možná. Možná.“ Zřetelněji si uvědomil, že jeho posedlost vědou, je stále útekem a ne pravou moudrostí Velerionovou. A také, že nepřičetné zastávání své pravdy ho může stát život. *Ale at! Pravda je pravda a někdo jí zastávat musí a k tomu má moudrost ještě stačí.*

Pohlédl do Nilvíníích zářících očí a vztek ho přešel. „Jsem možná ještě moc mladý, abych to pochopil. Možná. Třeba je ale pro mě život zapovězená radost a mým úkolem na světě je něco jiného.“

Nilvínia se s ním srozuměla a pokud ne myslí, tak alespoň srdcem. „Tak co kdybychom si život užili dnes společně a vyrazili na noční zábavu? Slyšela jsem, že se každý večer hraje a tancuje. Co ty na to?“

Lestred přikývl, ale velice opatrně. Přesto se večer nechal přemluvit a spolu s Nilvíníí se bavili, až téměř do rána.

Svátek Leiborit se chýlil ke konci a práce na Lestredově přístroji právě vrcholily. Část už byla namontována v chatě a jak se jednotlivé díly nosily přes polovinu Zábřezí, přilákalo to tucty zvědavců, kteří teď okouněli v okolí. Lestred je nevrle odháněl, a především se utrhoval na děti, které se mu neustále pletly pod nohama a zvědavě nakukovaly do místnosti. Po poledni už se přístroj honosil i velkou stupnicí a chyběly mu jen těžké olovené koule, stále uschované u Ertedora.

Lestred z chaty vyhnal posledního malého lumpa, přes rameno si přehodil síť na odtazení olovených koulí a zamkl dveře, když se vedle něho znovu objevil Tilion. Celý týden Lestreda pravidelně navštěvoval, ale namluvil toho málo. Zdál se spíš zamyšlený a ustaraný a usmíval se jen když Lestred mluvil zasněně o Nilvínii. Nyní mu přátelsky položil ruku na rameno, „chtěl bych vědět co pokládáš opravdu za důležité,“ řekl. „Nezměnil se během posledních pár dní tvůj pohled na svět?“

„O čem mluvíš?“ Lestred měl teď plnou hlavu jiných věcí a filosofická disputace mu nepřišla jako to pravé čím by se chtěl zdržovat.

„Jde o to, že vše musí mít své místo a svůj čas. Ten jednou přijde, ale nesmí se to příliš popohánět. Chci tím říct, jestli ti tedy vlastně záleží na Nilvínii. Máš ji rád a ona tebe, je snad něco důležitějšího?“

„Zatraceně, to s tím nemůžeš chvíli počkat?,“ pravil Lestred jako by vůbec nevnímал

Tilionova slova. „Mám teď něco na práci. Nechceš to probrat až potom.“ Pak ale dokázal, že ve skutečnosti poslouchal, jen se nemínil tím zabývat. „A proč mi vlastně předhazuješ můj vztah k Nil. Ona ví, jak to cítím, na rozdíl od tebe. Pět let jsem na tom dřel a kvůli vám se mi pět let vrací vzpomínka na neoprávněný neúspěch. Já to nezahodím.“

„Mohl si těch pět let strávit s Nilvínií...“

„...Tak dost. Nezdružuj!“ A Lestred vykročil rázně zoztra a vzpřímeně, jako by se chystal bojovat s tisíci bohy a právě si šel pro svou zbraň. Čumilové mu uhnuli z cesty.

Tilion za ním zůstal bezradný. Ano, musel něco udělat. Ano, nechtěl Lestreda zradit. Konečně se rozhodl. Nebude dělat nic. Ať to dopadne jak chce. Jenže za chvíli se přistihl, jak si opět zoufá a snaží se vymyslet nějaké řešení. Ještě měl čas, mohl na něco přijít, u Veleriona, muselo ho něco napadnout.

Lestred prošel pruhem lesa a začal stoupat k Ertedorovu ležení. *U Veleriona*, modlil se v duchu, *tentokrát to musí vyjít.*

„Tvůj velký den, co?“, zahlaholil Ertedor, jen co se Lestred ukázal. „Mluví se o tobě už od rána. Táhle to máš,“ ukázal na hromadu dlouhých kovových tyčí a špalíků, za kterými svítily téměř půl sáhu vysoké koule. „Poneseš to sám?“, pronesl udiveně, když se Lestred pokusil kouli pohnout.

„Mám na to síť,“ zamumlal Lestred, popadaje dech. „Dolu to nějak sesunu.“

„Nepotřebuješ pomoc?“

„Ne, ne! To zvládnu...“ *Když už jsem to sám a bez pomoci zvládl pět let*, dodal v duchu.

„Zatraceně!“, vykřikl Ertedor. „Dávej pozor!“ Ale už bylo pozdě.

Lestred se zapřel o kouli, aby jí dostal na provazovou síť. Jenže se mu vysmekla a i když po ní třikrát chňapl, neměl dost síly, aby jí zastavil. Veliká hmota se překulila, vyvalila se z hromady železa a ocitla se na tvrdé hlině svažující se směrem k nejrušnější části svátečního jarmarku. Ještě jednou se Lestred pokusil kouli zastavit, ale nešlo to a postavit se před ní, to se bál. Jen mu poklesla brada, když viděl kam koule směřuje a po dvou vteřinách neličeného údivu zařval: „Pozoor! Všichni z cesty!“

Hrome, hrome, proběhlo mu myslí, *to bude mele. To bude zase fiasko.* Ale dál už neuvažoval nad ničím a jen se pustil sledovat tu velkou kovovou věc, která se změnila v nebezpečný projektil a přitom stále křičel: „Z cesty, uhněte, pozor!“

Lesklá hmota si to v okamžení běžela z kopce docela slušnou rychlostí a první se jí do cesty postavil Ertedorův povoz. Za doprovodu sprostých Ertedorových nadávek se vůz změnil v hromadu třísek a v pořádku zůstalo jen kolo, které chvíli poskakovalo vedle uhánějící masy železa.

„Z cesty. Sakra, z cesty!“, křičel dál Lestred, ale lidé se na něj jen se zájmem podívali a zůstali naprosto v klidu stát.

Mezi tím zpřetrhalo uhánějící olovo lana od několika gildovních stanů a ty se sesuly na ustrašené obchodníky. Dvakrát změnilo směr, když narazilo do menších kamenů a lidé se dali do pohybu, až když si blížící se nebezpečí pořádně prohlédli a když se jim před očima rozpadly dva stánky s preclíky a se zeleninou. Do okolí se vznesla jablka, hrušky a rajčata a lesklá ocel se zbarvila nepříjemně krvavou červenou.

To a Lestredovo neustávající řvaní lidi přesvědčilo, aby se konečně dali do pohybu. Jenže

lidé už tak nějak od přírody neprchají stejným směrem, ale všemi směry a velice efektivně si navzájem křížují trasy, překáží si a vrážejí do sebe. I tentokrát dokázali, že jde o pravidlo a mnozí chudáci uskakovali, před výhružně hučící koulí na poslední chvíli a zdvíhali přitom oblaky prachu z udupaných cest.

Koule už uháněla tak rychle, že jí Lestred nemohl stačit a když prorazila dřevěný plot a kůlnu, patřící velikému Longovi z Osorlaru, ztratil ji z očí a jen si mohl domýšlet, co veliká rána a šplouchnutí, znamenají. Když běžel kolem, spatřil Longa s vražednými blesky v očích klečet u převrženého kotle, kde se celých čtrnáct dní vařil nějaký záhadný elixír. Následovalo několik křupnutí a prásknutí, jak si koule razila cestu dalšími ploty jiných tajnůstkářských učenců a pak následovala ohlušující kovová rána, kterou by mohl vydat oddíl rytířů v plné zbroji najednou vržený z vysokých hradeb.

Po téhle ráně nastalo podivné ticho a lidé běžící sem a tam se zastavili a opatrně se začali přibližovat k místu činu. Lestred je všechny předběhl a nakoukl do dvorku jednoho z kovářů. Tam spatřil asi nejděsivější věc celého svého života. V prachu uviděl obrovskou železnou kovadlinu ležící bezmocně na lopatkách. Nad ní se pak vítězně a zákeřně skláněla olověná koule. Byla ošklivě potlučená a krvavá od rajčat, ale stála tam se zadostiučiněním.

To už Lestredovi koukalo přes rameno několik lidí. Objevil se i Lokloki a i Tilion zvědavě nahlížel.

Lestred udělal ke kouli několik opatrných kroků a přitom potichu pronesl: „Stůj, nehýbej se.“

„Co blbneš, člověče!“, okřikl ho Lokloki. „Dělej, popadni to, ať ti znovu neuteče.“

Lestred poslechl, ale sotva se přiblížil na dosah, koule se opět pohnula a Lestred by byl přísahal, že se lekla. Skočil po ní, ale malý kousíček mu scházel. Koule opustila přemoženou kovadlinu a dala se znovu vesele do pohybu.

„To ne,“ zabědoval. „Stůj, sakra!“

Koule seskákala několik kamenných schodů a každý její dopad doprovázelo tupé prasknutí. Pak zamířila k velkému stanu.

„U Veleriona, to je můj stan!“, vykřikl kdosi z davu.

Celý houf se dal do pohybu v těsném závěsu za Lestredem. Šedá plátna velkého stanu se najednou vzedmula, jakoby do nich udeřila vichřice a pak se smotala do vlnícího se ohonu. Lestred a s ním ještě celý tucet lidí se vrhl po zmítajících se plátnech, ale ve chvíli kdy se do nich zapřeli, olověná hmota někudy vyklouzla a začala uhánět po dlouhé cestě směřující k lesu.

Při svém úprku převrhla už jen jeden stánek s hřebíky pak vletěla mezi stromy. Všichni by byli přísahali, že tohle jí konečně zastaví, jenže opak byl pravdou. Záhadným způsobem se vyhnula všem kmenům a dál se začala probíjet polem. Lidé, co byli poblíž, viděli jen tu a tam jakýsi záblesk a uválené stvoly v jedné přímce jako když strelí.

Když se lesíkem proklestil Lestred a pohlédl směrem, který jasně určovala zvalená cestička, nemohl uvěřit svým očím. „To snad ne,“ vydechl. Dráha té nasupené lesklé bestie směřovala naprosto neomylně k jeho věži. Dál už byla jen hrůzná rána, udýchaný běh polem a srdcervoucí pohled. Věž i chata byla v pořádku, ale ve dveřích zela téměř přesná kruhová díra a za nimi to, co zbylo z jeho přístroje.

Dosedl nešťastně do trávy a nemohl tomu uvěřit.

„Tak tomu se říká přitažlivost,“ zhodnotil Likloki tu neuvěřitelnou náhodu. „Jestli nic, tak gravitaci jsi nám dnes demonstroval docela názorně.“

„Myslím, že to byla vůle Velerionova,“ chlácholil po svém Tilion.

„A já zase myslím, že je to obyčejná spravedlnost,“ zahučel našťvaně veliký Long z Osorlaru a se vztyčenou bradou odkráčel.

Lestredovi zbylo deset sapoků, což tak akorát pokrylo náhradu škody a další vědecký aparát se již nekonal. Během několika dní se ale vzpamatoval – začal Polanár a společně s Nilvínií si ho krásně užíval. Navštívil mnoho astronomických setkání, kongresů a seminářů a zjistil, že Tilion se postaral o jeho dobré renomé a že se k němu hlásí každý druhý fyzik, astronom, či matematik s nějakým dotazem či rozepří. On i jeho názory se stávaly každým dnem populárnější a o příštím Polanáru, již dnes mohl říci, že bude úspěšný a že za pět let bude konečně slavit svůj triumf.